

אגרות הרי"ף

שלח

ט' אגרות מרכיבו האדמו"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א ראב"ד מרוקו ובהם עצה לחיים, מעשי קדמונים, הדרכות ומנהגים, עצות מוסרים וניצוצי אורים, אור מישרים, ממעין תורה נובעים, ליישר הלכות ולטהר המעשים + שבוע פרשת שלח, סיון תשפ"א

אגרת א'

ולכן בערב יום הדין קוראים את ההפטרות של "שובה ישראל עד ה' אלהיך" שבן בנו של הושע הנביא סולל ומאיר לעם ישראל את הדרך, שסבא ראובן סלל לשוב עד הקב"ה.

והנה מצאנו בגמרא (בבא מציעא פו) כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו, עשה הקב"ה לבניו בעצמו. וכל מה שעשה אברהם על ידי שליח, עשה הקב"ה לבניו על ידי שליח. וודאי אין אדם נוקף אצבעו למטה, אלא אם כן גזרו עליו מלמעלה. ועלת העלות וסבת הסבות, מסבב כל דבר לדרך ולצורה שהוא חפץ בה.

וכך מצאנו (בראשית יח ד): "יקח נא מעט מים" שזה היה הכרח כדי שיתן הקב"ה לבניו מים גם כן על ידי שליח, שעל ידי זה נשתלשל כל ענין מי מריבה עם משה רבנו, ועל זה נענש משה רבנו ולא נכנס לארץ ישראל. ואם היה אברהם אבינו בעצמו מביא מים, הקב"ה היה מביא מים שלא על ידי שליח, והיו בני ישראל נכנסים לארץ ישראל.

אברהם אבינו בכל מעשה אשר עשה, סלל את הדרך לבניו אחריו בכל ענין וענין. וכפי שאברהם סלל את הדרך וכל מעשה שעשה נחקק לדורי דורות בהנהגת הקב"ה עם עם ישראל, כך גם ראובן שפתח בתשובה, כל מילה וכל תפלה וכל השתדלות שעשה עם יוסף נחקקה בדרך התשובה לעם ישראל.

ולכן המדרש אומר, אם ראובן היה יודע שהקב"ה כותב בתורה את מעשיו, היה עושה יותר. ויובן,

יום חמישי ט"ז בסיון התשפ"א

מובא במדרש (ויקרא רבה לד ח) למדתך תורה דרך ארץ, שכפשיהא אדם עושה מצוה, יהא עושה אותה בלב שמת. שאלו היה ראובן יודע שהקב"ה מכתוב עליו (בראשית לו, כא) "וישמע ראובן ויצלהו מידם" היה טוענו ומוליכו אצל אביו.

והנה דברי המדרש קשים ביותר. ראובן, ראשית אונו של יעקב אבינו, אפשר לומר עליו דבר כזה, שאם היה יודע מה יהיה כתוב בתורה הקדושה, למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו, בכתפיו היה מוליכו אצל אביו.

הרי קדושי עם ישראל, וודאי שבטי י-ה עדות לישראל, כל מעשיהם לשם שמים בקדשה ובטהרה.

אלא צריך לבאר ולומר יסוד גדול. מצות התשובה, שכלנו מחיבים לעבד על עצמנו רגע רגע לישר ארחותינו, בניה

ומחלקת משלבים. וכל שלב נבנה על ידי אחד מגדולי וממסדי עם ישראל. וראובן היה מהיסודות של מצות התשובה, והוא בנה את הנתיב ההתחלתי במצות התשובה. ולכן כל תשובה שאדם עושה בכל ענין, שהיא מרכבת ממרכיבים רבים, צריך האדם לדעת שכוחו של ראובן בנתיב הראשון.

ולכן צריך כל יהודי להתפלל שיהיה לו חבור בראשית התשובה עם ראובן, שהוא בנה את ההתחלה של התשובה, בזמן שהתחיל להבנות הראשית של בני יעקב אבינו, שהם היו היסוד של הבנין של משפחת ישראל ועם ישראל ממתן תורה.

ולא עומל המלאכים הרעים והקשים והקלפה שברא ממעשיו משפיעים רע על העולם ומרחיקים את הגאולה השלמה.

וכן בכל תשובה שאדם עושה, יתפלל להקב"ה שמכוחו של ראובן ישפיע לו להשלים ולעשות את תשובתו שלמה, ולא שתהיה תשובה להשתיק את מצפוננו או מצפון קרוביו.

ע"ה יאשיהו יוסף.

משום שכל מעשה אשר עשה ראובן נקבע לדרך האדם, ולבנות התשובה בנפש האדם.

אך הקב"ה מסובב את העולם, ואם ראובן היה משתדל יותר התשובה היתה בקלות עצומה, ודבר שבא בקלות הערך שלו יורד, והקב"ה כון את מעלותיו של ראובן על ידי גורם ומסובב שישמך שרק בדבור, מספיק להציל את יוסף ולא במעשה ממש.

כי אם היה במעשה, התשובה היתה מספקת רק בהרהור, ועל תשובה צריך לעמל ולתקן, וכל עוד האדם לא מתקן

אגרת ב'

והורידו למערות ולמבואות מסתרים מתחת לבית המקדש, והסתיר את הארון הברית עם לוחות הברית, למען לא יפלו בידי שום אויב אורב או סוחר וכך נצלו הארון ולוחות הברית.

ומאותו היום שנמצא ספר דברים, הגזרה התקרבה ובאה, גזרת החרבן הראשון. ומן אותו היום ידעו בקהלות ישראל שהכח של ספר דברים גדול ורם.

ולכן רבנו האר"י הקדוש זצוק"ל בלמוד ליל הושענא רבה, שזה זמן בעל משמעות כראש השנה ויום הכפורים, תקנו ללמד בלילה הקדוש הזה ספר דברים.

וכן גדולי וקדושי עם ישראל הקפידו בכל יום, ללמד פסוקים מספר דברים, כי כוחו עצום "משה ידבר והאלהים יעננו בקול" כל למוד בספר דברים, הקב"ה עונה בקול על מה שלומדים בתורת משה, והכח של ספר דברים מחכים ומעורר את האדם מן החטא ופוחת לפני האדם שערי שמים.

דהנה משה רבנו, המלמד זכות הגדול שהיה בעם ישראל, עומד ומלמד זכויות על עם ישראל. וכל פעם שמעוררים את ספר דברים, הכח של ספר דברים משפיע על הנפש של האדם ברוחניות ובגשמיות, ומביא את האדם למציאות אחרת בכל עניני האדם הרוחניים והגשמיים.

ויודעים אנו בנפשנו, שכל היסורים המרים והקשים אשר עברנו, יסורי הגוף, יסורי הנפש, שפיכות דמים, דברים שיעברו דורות ואנשי הרשע יעדיפו לשתק ולהשתיק, אך יבוא היום ואור חדש יאיר על העולם ומלכות הרשעה תעקר ותשבר מן העולם.

"כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ" ויודע כל פעול כי אתה פעלתו. ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. ויאמר כל אשר נשמה באפו:

ה' אלהי ישראל מלך. ומלכותו בכל משלה" וכמה שמתעמקים בספר דברים, מבינים את הפחד והיראה שהיתה למשה רבנו מאחרית הימים.

וכך מצוה משה רבנו לפני מותו: "הקהילו אלי את כל

יום שני כ' בסיון התשפ"א

*מתוך ההקדמה לפרוש על ספר דברים של אדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א: *

חלק א :

יום ראשון לפרשת "שלח לך", בדרך לגיו-יורק וזה החלופי אחרי הפחד והאימה והיראה, לעלות על הכתב דברי אלקים חיים, אשר יסודותיהם בהררי קדש.

אשר הם מסלות בלבבם להעלות ולדבוק בתורת משה עבדי, הוא ספר דברים. אשר אותו כתב משה רבנו כצוה או כמתנה דרך, איך ילכו בה בעולם הפרוץ והמפקר, שהבין משה רבנו שאם לא זוכה להכנס לארץ ישראל, ירחק היום והגלויות יכבדו עד שיבנה הבית, והכל ישוב על מכונו בשלום.

ולכן מר"ח שבט עמד משה וכתב את ספר דברים, תשע מאות חמשים וחמשה פסוקים, וכל פסוק כנגד שער אחד בשמים. וכך עם תשע מאות חמשים וחמשה פסוקים אדם מגיע עד הקב"ה, ואפלו מקומות שאין שום זר ואפלו למלאך מטטרון אין רשות להכנס, וזה במקום של החמשים וחמשה פסוקים האחרונים של ספר דברים, יש ללמוד בספר דברים כח להכנס למסתרים של הקב"ה, ששם הקב"ה אומר "במסתרים תבכה נפשי", עד שם מגיע יהודי עם הכח של למוד ספר דברים.

הלמוד בספר דברים ובכל הנושאי כלים של ספר דברים, מטהר את הנפש של האדם ומביא את האדם לקרבה להקב"ה, לזכוף הנפש של האדם ולראיה נכונה על החיים. זה ספר שמשה רבנו נתן בו מוסר לעם ישראל. מוסר לא רק לשעתו, אלא מוסר לדורות, והסגולות הטמונות בו הן סגולות עצומות ונשגבות.

והנה ספר זה, ספר דברים הוא הספר המחבר בין הבנת תורה שבכתב, להבנת תורה שבעל-פה. וכבר אמרו לנו רבותינו, שספר דברים היה מצנע בסמטאות בית המקדש, וכאשר יאשיהו המלך מצא את ספר דברים ושמע מה כתוב בו, מיד לקח את ארון ברית השם

תשוב", והלכו להתקבץ על חוף הים ששם הסמל להתבוללות, ליהודי הגלות, שנוסע וחוזר, אך הרחק מהמסורת של שני בתי המקדש וכל העם היושב בציון שישב על ירושלים, חברון, בית לחם.

שם מקום חדש שנבנה, בית ליהודי הגלות, המורד החדש, שהוא נמצא על מציאות של חיים של מרד. ואדם המורד, הוא מורד בכל. בתרבות, בעם, ובזקנים. המורד זה גן שהוא לא מתבטא במרד אחד, אלא במרד רחב שרוצה לערער ולבנות עולם חדש.

העליה האחרונה ובנית המדינה בארץ הקדש, הביאה את העולם היהודי לבעיה מרכזית. מצד אחד רבו של עם ישראל יושב בציון. מצד שני, זרעו חרבן של מדינה בהרבה מבתי ישראל וקהלות ישראל, שלאט לאט האמינו שזה פעמי משיח. אבל משיח לא בא בכת של מרדנים נגד התורה, נגד המצוות, והכל באצטלה של עזרה, חסד, חק וסדר.

המטרה שלהם היא אחת, לעשות את עם ישראל ככל העמים. ועם הימים והזמנים, מים שקטים חודרים וההרס והחרבן הולך ואותם פועלי אבן בכל דור ודור צריכים כמה יהודים כיוסף משתא, שיתן להם כח והתר בפני עם ישראל, לכלות מתוך עם ישראל את כל יסודות התורה.

וכך מדורי דורות מעמידים פרנס על הצבור, שיוזעים שהוא עוכר ישראל, רשע, אוכל גבלות וטרפות כל חיו, מחלל יום הכפורים, גוזל כספי דורות על דורות נחלת אבותם, והוא נהנה לשלטון רשע מטעם והוא העלה תאנה להחריב את עם ישראל.

ולכן על כל יהודי להתחזק בספר דברים. וגם אם יש זמנים שעוכרי ישראל עומדים ומכלים פרם השם צבאות, ספר דברים מוליק אותנו בדרך נכונה, למען לא יעלה בדעת כת המזיקים להרע ולהזיק לישראל.

אנחנו בדור של מרד, מהמרד הקשה שהיה מימות עולם, וגדול וחזק ממרד בר כוכבא. כי רב המרד הזה בנוי על המישור שמסמן את היהודי החדש, המודרני, הגלותי, המתרחק מירושלים שהיא בירת המוסר והישור והתורה, והמתמקד על כוחי ועצם ידי וכח הטכנולוגיה.

ומי ששקוע במרד, אינו יכול לשנות את המרד רק לדבר אחד משלם, מרד זה מרד. על הכל, על התורה, על העבודה, על גמילות חסדים.

ומכת יפי הנפש שמדברים על עולם חדש והמרד ממצמן בלבם, מרד החק, מרד המשפט, אלו אנשים שאבדו ומרדו במלכותו של עולם. ודאי שדינא דמלכותא דינא, אבל שהמלכות היא נהיית דינא ולא שהמלכות מוציאה דין לתקון העולם, אלא המלכות היא נהיית דין, לשמור על הקיום שקבעו.

והחברים ששומרים והשלטון שרוצים על היראים לדבר

זקני שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את הדברים האלה ואעידה בם את השמים ואת הארץ; כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו את הרע בעיני ה' להכעיסו במעשה ידיכם"

הנה משה רבנו פחד מדור שיקום בו דור של מדינה בהקב"ה. והנה אחרי הרבה מחשבות על המצב שעובר על הדור הזה, עקבתא דמשיחא, ואחרי שמתבוננים על כל הרעה העוברת על העולם בשנותים האחרונות; מגפה, אסונות, חרב, חסר יציבות בעולם, הלב והנשמה שואלים עד מתי גאון עוזנו בשבי.

עלינו לדעת יסוד גדול, שהדור שלנו הוא דור מרכב ומסכן מאוד. מצד אחד, דור שיד ישראל ניראת על העליונה. כח, פרנסה, צבא, התקדמות גדולה וגם בתורה הרבה ישיבות, הרבה חסד, הרבה לב טוב, הרבה מעשים טובים. אבל כשנתבונן בשרש של המצב הקיים, נמצא שהשרש של כל הצרות והבעיות נובעים מהראשית של בנית ארץ ישראל בפעם השלישית.

עם ישראל שלט על ארץ ישראל בזמן דוד ושלמה, ואחרי כן בבית שני. והנה כל הזמנים שיד ישראל שלטו על הארץ, רב ישובה היה סביב ירושלים וההרים סביב לה, חברון, בית לחם שם ממלכת יהודה גברה וידה היתה על העליונה ובגללה היתה ממלכת ישראל אחרי שנקרעה המלכות בעם ישראל.

וכך בפעם השלישית שחזרו לבנית הארץ במאה שנים האחרונות, עלו והובאו לארץ ישראל יהודים שהיו עם דעות, כח של מרד, שהמרד הזה חלחל בגופם ובנפשם, מרד על כבישת הארץ.

אך כבישת הארץ זה היה הסממן הראשון. יחד עם מרד כבישת הארץ מרדו בכל מסרת ובכל דבר שעמד שרשי וקיים דורי דורות. וזה מה שאמר משה, "וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית הימים" וכח המרד למרד בכל קדשי ישראל, היה מיסוד בנית הארץ בפעם השלישית. אחרי חרבן של השואה האימה, נבנה דור של מרד, שמרד בכל קדשי ישראל. ומה שעדין לא מרד, זה היה הסכמים עם שוחרי הדת שהמרדים השלימו אתם, וחלקו את המשמעות של שליטה על היסודות של עם ישראל.

ובתחלה נתנו להם פסת רגל אתם בהחלטות, בהבנות, ואחרי שהתחיל השלב הבא של המלחמה על הצביון, יושבים ומכלים כל חלק שנוראה להם כאיום לעולם החדש, ההפך מ"ירושלם הרים סביב לה וה' סביב לעמו מעתה ועד עולם".

הלכו למקומות אחרים שעד אז היה שלטון ירושלים אשר התפללנו אלפי שנים, "ולירושלים עירך ברחמים

על דבר אחד, הוא לא עוצר שם, הוא ממשיך בכל מדורי החיים.

המרד שהחלו בו בוני הארץ הזאת הוא מרד מסכן. כי הוא רחבי והוא ממשיך לכל מלאכות החיים. וגם אם יש ימים שהוא בשלום עם התורה, זה שלום זמני לבסוס המרד. וכל מי שמפריע או מסכן את המרד, יש כלים קבועים שבנו אותם, צבא גדול לזרים המערערים את שלטון המרד או מסכנים אותו, וצבא פנימי של שלוחי המרד מתוך הארץ, רודפים אנשים שלא חטאו ולא פשעו ומביאים אותם עד שערי מות, כי הם בגדר סכנה למרד.

המורדים העבירו לבניהם ולתלמידיהם את המסרת של המרד ואת הכללים, כל עוד להיות מבינים ומסתדרים עם האחר, בגדר "מהרסיך ומחריבך מן יצאו" ובתוך נחלת השם מסתובבים יהודים שאין להם משג על המרד של המורדים מלפני כאב שנה שהגיע בסופו לבגית המדינה, וטובים ושלמים בתמימות מסרו את נפשם על קדוש השם.

הנה ספר דברים הוא ספר לנפש של היהודי. חוזר על כל המרידות שמרדנו כעם, פעמים במחשבה שזה מה שטוב לאלקים, ואז נהיינו מביני אלקים, טובים מאלוקים, פעמים בעצת הגוים להדמות להם.

וכך כל דור והמלחמה והנסיון שלו. אך למוד ספר דברים מזכך את הנפש ומסיר הקלפות, מיישר את הדעות הכוזבות ומקרב את היהודי עד אבינו שבשמים. עלינו לדעת שכל פסוק הוא בעל משמעות נשגבה וטמונים בו סודות עצומים וכל פסוק משחרר את השער בדרך מן לשמים. גם אם יש מחסום, השער הזה משתחרר. ולכן הלמוד בספר דברים הוא מהסגלות הנשגבות של הדור וקרוב הוא לכל קראיו באמת.

מה שאפשר להשיג בדור הזה על ידי ספר דברים, מעטים הדברים שעוד נשאר פה בדור להשיג על ידם. וזכינו ביום ז' באדר להתחיל את המלאכה, להפיץ ולהגדיל ולהאיר לעולם בספר הקדוש הזה. "זכרו תורת משה עבד" וחפץ השם בידנו יצלה שלמוד זה יהיה לא רק לאלפים ולרבבות, אלא יודעים בעצמנו כשכלל ישראל ילמד בספר הזה, יתקרב ויבא קץ הימים.

ע"ה יאשיהו יוסף.

השם, צריכים לקום ולצעוק בלבבותם "מי להשם אלי" וזה מעקב ודבור חרישי בלב כל עובד השם ובד כל לומד ספר דברים, והתורת של "שובה ישראל", זו תורה מפארת שהיא מורדת במלכות. המרידה ונטירה על דברי רבותינו שעמדו איתן ויסוד נגד הרומאים, החשמונאים, היוונים ובכל דוד ודור. זו תורה לא למכירה, "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזו לו".

כמה שאדם יותר ידבק בתורה הקדושה הזאת וימרד במלכות הרשעה, יעלה ויתעלה וישיג השגות נשגבות.

כל חיי ידענו את היסודות של רבנו יואל זצוק"ל, אבל כאשר הרגשנו מה העמק של הטמאה והרדיפה לכל דבר של קדשה, ידע האדם שכל מה ששומע מהמלכויות בחזקת שקר, והכל להביא את האדם להכנעת הדעת ולקבל את מלכותם, שהיא מלכות הרשע ומרידה בהקב"ה.

וכמה שהדבר נעשה יותר בשקט, יותר בכבוד, ומראים לאדם שאין רוצים אלא בתקונו של עולם ולהכניס את האדם למעגל החיים. אך אותו מעגל החיים, הוא מעגל החיים של הכפירה בהקב"ה.

והנה ברבות הימים עובדי השם נכנסו למצב קשה ביותר. מצד אחד אוי לי מיוצרי, מצד שני אוי לי מיצרי. דברים של עשרות שנים שהרגלו טובים ושלמים בעם ישראל ללכת בהתרים מרבים ובפרצות, שהעולם בדורות הקודמים היה מקים קול זעקה של יהרג ואל יעבר.

אך הנה הכל מתר והכל שריר וקיים. וכך עמלנו אלו הילדים, רוצים להדמות לדורות הקודמים ומאבדים צעד צעד את כל היסודות שאבותינו נשבעו עליהם יהרג ואל יעבר.

המרידה שקמה בעשרות שנים בשיבה לארץ הקדש, מרדה בכל העבר. וגם שבתם היתה למישור ולשפלה ולחוף וכל מהותם להתרחק מארץ התורה והמוסר, ארץ ירושלים אשר הרים סביב לה והשם סביב לעמו.

ואת הארץ בנו על הים, על ימים יסדה. להיות ככל העמים, נוסעים חוזרים בונים עם חדש. שיוצר ובונה רחוק מההיסטוריה שלו, שומר כמה דברים בסיסיים, ברית מילה ואולי כפור אך המהות שלו מרד. וכל המורדים יודעים, שמרד הוא דבר כללי ואם מורדים בדבר, בסוף מורדים בהכל. מרד אשר התחיל ומתחיל

אגרת ג'

שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז, מפני כבודן של ישראל.

ועוד צריך להבין, לאחר מכן מוצאים שמושה רבנו מאריך בכל חטא ופשע שעשו עם ישראל במדבר. אם

יום שני כ' בסיון התשפ"א

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף וגו'" (דברים א א) ור"ש פ"ר, לפי שהן דברי תוכחה ומנה כאן המקומות

את הקב"ה ותקנו את ניצוצות הקדש. אבל עדין יש אדם שיושב בישיבה שנים רבות בקדשה ובטהרה, אך עדין טמונות בו מדות רעות אשר הוא חי אותם ושוקע בהם מיום ליום. אבל כלפי חוץ, העולם חושב שצדיק גמור הוא.

וזו התוכחה של משה רבנו, לא רק על החטאים, אלא גם על הדברים הנסתרים שרק אדם יודע עמק בלבו ושומר אותם עמק עמק לנפשו. וכאשר האדם מתחיל ללמד ספר דברים, צריך לפרק מול עיניו את התוכחה של משה רבנו לשעתה ולדורי דורות.

כי "משה ידבר והאלהים יענו בקול" וכאשר יתחיל אלה הדברים שהם ברמז, יוציא את הרמזים והסודות שרק הוא יודע, צרת לבו. ואם לא יוציא אותם, כך יכול לחיות חיים שלמים בשקר וכאדם ישר ונאמן אך הסודות האמיתיים טמונים עמק אתו.

כמה אנשים יש בעולם שמכסים עברות קשות וחמורות, ואין הם פותחים ומתהירים עליהם. קוברים אותם עמק עמק בנפש ואין מוציא ואין מביא את מעשיהם. ועל ידי שאדם חופר, נוגע ומוציא את הדברים הטמונים בעמקי הנשמה וממשש בהם, יכול להביא את עצמו לידי מצות התשובה וזה ראשית תוכחת משה רבנו.

ביום הראשון בראש חדש שבט, מלמד אותנו משה רבנו, תלך לדברים הנסתרים, מצות מערבות בדברים לא שלמים. אל תשאיר אותם לסוף, כי בסוף אתה לא יודע היכן תהיה מבחינה רוחנית גשמית. ולכן כאן ועכשו בתחלת התשובה, תוציא את הכל ותניח על השלחן את כל החרים והסדקים שבלב.

כי כך צונו מורה דרבנו, רציא מהימנא, לקחת את הדברים שעשינו בערך ועליהם הראשון לדבר. כי העונות האלו בגדר "אל תזכר לנו עונת ראשנים" ואם הם נופלים, הכל נופל ולכן בהם החל משה את ספר דברים.

ע"ה יאשיהו יוסף.

כן, מדוע פה מרמז עליהם ברמז קטן. ועוד קשה הלשון של התורה, אלה הדברים מכרח לומר שהן דברי תוכחה, כפי שפרש רש"י והובא במפרשים ראיה לזה.

והנה מצאנו במדבר זכויות עצומות שעשו עם ישראל (ירמיהו ב): "זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" וכדברי הגמרא (סנהדרין קי) שכל ישראל באים לעולם הבא בזכות דור המדבר. וכן על הפסוק (שם, ו): "רב לכם שבת בהר הזה" ופרש רש"י, הרבה גדולה לכם ושכר על ישיבתכם בהר הזה. עשיתם משכן, מנורה וכלים, קבלתם את התורה וכו'. ואם כן, מהיכי תיתי שנתפון בזה להוכיחם על החטאים שעשו באותן המקומות.

והנה אפשר לבאר, על פי דברי המסלת ישירים (פג) לפרש הגמרא (ערובין י"ג) נוח לו לאדם שלא נברא, יותר משנברא. ועכשו שנברא, יפשפש במעשיו ואיכא דאמרי ימשמש במעשיו.

והחלוק שבין שתי הלשונות, כי יפשפש במעשיו הוא לחקר על המעשים, אולי נמצא בהם מעשים אשר לא יעשו. כל אשר ימצא מאלה יבערם מן העולם.

וימשמש במעשיו הוא החקירה במעשים הטובים עצמם, לראות אם יש בהם איזה פגיה לא טובה או איזה חלק רע שייצטרך להסירו ולבערו, והרי הוא כממשמש בבגד לבחן הטוב החזק הוא או חלוש ובלוי, כן ימשמש במעשה המצות לבחן תכונתם, עד שישאר זך ונקי.

ועל פי דברים קדושים אלו יבאר, משה רבנו עומד שלושים ושישה ימים לפני פטירתו, ויודע שכל מילה בעלת משמעות גדולה בעקר לדור האחרון, שכל מילה מדברי משה רבנו נשענים עליו דור שלם. אלא כל דבריו של משה רבנו לא רק היו על החטאים שחטאו בני ישראל במדבר, בערבה ובחטאים הידועים שחטאו. אלא דבריו היו גם על החטאים שחטאו בצנעה, במעשים שלא לשמה. כי רבה דרבה בזמן היותם במדבר עבדו

אגרת ר'

שאר חטאים שחטאו. ומדוע לא חשש משה לחזר על החטא בגלוי שיגרים בושה לעם ישראל, היה טוב שגם שם כשהוכיח אותם יאמר ברמז, משום כבוד ישראל.

ועוד, מובא (שם ה) "בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר" ופרש רש"י, בשבעים לשון פרשה להם. ומבאר בגמרא (סוטה לה) דמה שכתבו את התורה בשבעים לשון, היתה בשביל האמות שלא יהיה להם פתחון פה לומר, לא היה לנו מהיכן ללמדה ועל דבר זה נחתם גזר דינם לבאר שחת. שהיה להם ללמד ולא למדו.

יום שני כ' בסיון התשפ"א

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וחצרת ודי זהב" (דברים א א) ורש"י פרש, לפי שהן דברי תוכחה ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל.

הנה הקשו המפרשים צוק"ל, מצאנו בפרשות הבאות שחזק משה רבנו והוכיח את ישראל על כל פרט, על כל חטא שחטאו. כגון: חטא העגל, חטא המרגלים וכן

והנה יותר אפשר לבאר על פי דברי רבותינו הקדושים זצוק"ל, דאף חלול השם דנכרים לא שיק אלא תוך התחום ולא חוץ לתחום. דהנה זה ודאי שאין חלול השם כשרואה הנכרי שישראל אחד מחלל שבתו וחוהו בצנעה, שהרי כמוהו יש הרבה שאין שומרים דתם ומחללים חגיהם.

ועקר החשש אינו אלא כשעושים מלאכה בעיר או תוך התחום, דשכיחים ורגילים עוברים ושבים טובא, דמסתמא הקול נשמע בבית דין דיני העיר שבתוך התחום, כיון שאין קול קורא למחות על ידו זהו חלול השם גדול, אבל חוץ לתחום דלא נראה נכרים עוברים ושבים למחות על ידם, אז ליכא חלול השם כשיאמר שזה הישראל בלבד מחלל שבת, עכ"ד.

והנה על פי דברים קדושים אלו יבאר, שהכל על פי התוכחה. כאשר הגוי רואה את מעשיו של האדם הרעים, ומצד שני רואה איך חכמי ישראל מוכיחים אותו וצועקים בשער בת רבים על החטאים והחוטאים, כאשר אומות העולם רואים את זה, יורד מהם כל הקטרוג.

ולכן על כל יהודי לעמד ולילך בדרךיו של משה רבנו לפני מותו. לא להראות פנים של רחמים, אלא להוכיח כל אדם ואדם על מעשיו, כי הכח של התוכחה גם אם לא נשא פרי ברגע זה, ברבות הימים מתעוררת בלב האדם ומשיבה את האדם לקדמותו.

ומפסוקים הראשונים של תורת משה רבנו עלינו ללמד לא להסתיר דברים, לא להתבייש מתוכחה ולעמד בפרץ ולהוכיח. ומול ענינו נזכר את הגמרא (כתבות מ) הכל לפי המבייש והמתבייש. כח התוכחה והבושה עצומה והתקון שלה עצום, אבל יזהר האדם שלא יחרג ממה שאסור וממה שפוגע בנפש מקבל התוכחה ואומר התוכחה. הכל בטוב טעם ודעת, כדברי רעיא מהימנא לפעמים מורידים ולפעמים מעלים.

ע"ה יאשיהו יוסף.

והרי בכלל כל התורה נכתבו גם כן הרבה עברות שעברו ישראל, והיאך לא חששו גם בזה בשביל כבודן של ישראל, שלא לפרסם עונותיהן בפני האמות.

ועוד קשה, הרי כשמפרסמים את העונות, החטאים שחטאו ישראל, גורם הדבר לחלול השם בעני אומות העולם, שהנה בני ישראל עוברים עברות. וכדמוכא ברמב"ם (פי המ ע"ז פא מט) בטעם שאסור לישראל להשכיר מרחץ לעכו"ם, כי העובד כוכבים הדר בו יחמם אותו בשבת כשיכנסו בו העובדי כוכבים, ויאמרו רחצנו במרחץ פלוני היום, יהיה בזה חלול השם שיאמרו מחלל שבת, והם אינם יודעים שהמרחץ שכור לעכו"ם לזמן קצוב, עכ"ד.

וקשה, מדוע לא פחדו חכמים לתרגם את התורה לאומות העולם, שחלול השם יכול להגרם מזה.

וכן מצאנו (מגלה ט) מעשה בתלמי המלך, שצוה לזקני ישראל שיכתבו לו את התורה בלשון יוגית. ונתן הקב"ה בלב כל אחד ואחד עצה, והסכימו כלן לדעת אחת לשנות לו הרבה דברים. (כגון: מה שכתבו לו את צעירת הרגלים ולא כתבו לו את הארנבת, מפני שאשתו של תלמי המלך ארנבת היה שמה, שלא יאמר שחקו בי היהודים והטילו שם אשתי בתורה וכהנה רבות)

ובכל אופן קשה, מדוע לא פחדו עם ישראל מחלול השם שיכול לצמח מכל הדבר הזה.

והנה אפשר לבאר על פי דברי רבנו הכתב סופר בשו"ת (אוח סימן מא דה יש להקשות) על דברי הרמב"ם, שכתב דיש חשש חלול השם דנכרים, שיאמרו שישראל מחלל שבת. מהא דאמרינן (מועד קטן יב) מקבלי קבלת (פרוש נכרים שעושים מלאכה עבור ישראל בקבלנות) בתוך התחום אסור (כיון שרשאים ישראל לילך לשם, וכשיראו הנכרי עושה מלאכה בשבת יאמרו שבשבת יחב להו) חוץ לתחום מתר. ואם אמת דאיכא למיחש משום חלול השבת דנכרים, הוה לן למיסר אף חוץ לתחום.

אגרת ה'

פריה וטובה, אלא לקים המצות התלויות בארץ.

אבל הב"ח כתב לשוב הנסח, דהנה ידוע (הזהר הק וירא קח) שכל הארצות נתונות תחת השמים שלמעלה, אבל ארץ ישראל הקב"ה בעצמו הוא השור שלה. וכמאמר הכתוב (דברים יא יב): "ארץ אשר ה' אלהיך דרש אתה תמיד עיני ה' אלהיך בה"

וכיון שהשפעת הארץ באה על ידי הקב"ה, על כן נשפעת הקדשה גם בפרותיה שיוגקים מקדשת השכינה השוכנת בקרב הארץ, והפרות מקדשים ומטהרים את כל מי שאוכלם.

יום שלישי כ"א בסיון התשפ"א

"ומה הארץ השמנה הוא אם רזה היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ". (במדבר י"ג כ)

והנה קשה להבין, הרי בני ישראל ידעו שארץ ישראל, ארץ זבת חלב ודבש ומברכת בפרות משבחים. אם כן, מה משה רבנו שואל את המרגלים לבדק אם יש בה פרי.

ונראה לבאר ולומר על פי דברי רבותינו הקדושים זצוק"ל, מובא בטור (אוח סימן רח) בענין נסח ברכת מעין שלוש, כי אביו הרא"ש ז"ל לא היה אומר בנסח הברכה ונאכל מפריה ונשבוע מטובה, שאין לחמד הארץ בשביל

אבל כאשר חוטאים ומחטיאים ומטמאים את הארץ, אזי מסתלקת השכינה השוכנת בתוכה, וכיון שגשאר הפרי בלי השכינה ובלא שור, מיד בא הס"מ ונעשה שור שלה. שהרי אין לה שור אחר וממילא נמשכת הטמאה גם בפרות היונקים מן הארץ.

ידועה הקבלה מפי רבנו אלימלך זצוק"ל, שכל אסיפה שאין שם ראש, הס"מ ימ"ש נעשה ראש שם.

והנה זה מה שמבקש משה רבנו לבדק, האם הפרות שבארץ ישראל יש בהם ראש ויש בהם צדיק שמשפיע, שההשפעה תהיה מהקב"ה ולא ח"ו משורי אומות העולם

או מהס"מ. חזו כל הבקשה מהמרגלים, להביא מפרות הארץ. משום שמהפרות אפשר להרגיש האם השליטה עליהם היא מהקב"ה או נזנחה בגלל מעשים רעים ועכשו היא בידי הס"א או מלאכים אחרים.

ואם נדקדק, נמצא קדושי עליון שלכל מקום שהגיעו בקשו דבר ראשון פרי מפרות הארץ. ובלי סכין, אלא בידיהם חתכו וברכו והיו מרגישים את הכח של הקרבה של השכינה למקום המסים הזה.

ע"ה יאשיהו יוסף.

אגרת ו'

על ידי זה נפעל פועל הרע גם בשלוחיהם המרגלים, להיות שלוחו של אדם כמותו ונולדה בהם תכונה רעה, מה שלא היתה בהם מקדם. ולזה יעצו להדיח, עכ"ד.

והנה על פי דברי רבנו האור החיים זצוק"ל, המרגלים היו צדיקים וחסידים ויראי השם, ויותר התעברה בהם נשמת השבטים הקדושים. ואם כן, היו חייבים להצליח בשליחותם, אבל יחד עם עם ישראל היו הגרים, שהם הערב רב, שגם הם היו המשלחים.

ועלינו לדעת יסוד גדול, כאשר המשלח מחשבתו רעה עם פניות עצמיות, מדרדר את השליח למקומות הקשים ביותר, כי שלוחו של אדם כמותו.

הנה המרגלים, צדיקים וחסידים ויראי השם. אך שולחיהם הם גם הערב רב, ולכן טעו והדרדרו למקום הקשה ביותר, להביא דבת הארץ רעה. ולכן כאשר ראו עם ישראל את האסון שיצרו הערב רב בשליחות הלא טהורה שלהם והחרבן הנורא שנגרם, התחילו להאשים את הערב רב והתחילה מחלקת קשה ביניהם.

ועלינו ללמד וללמד לשמור ולעשות, להזהר מפל שליחות שאינה טהורה - לא להיות חלק ממנה, ולהתרחק מפל שלוחי עברה שמכסים במצוה.

ע"ה יאשיהו יוסף.

יום שלישי כ"א בסיון התשפ"א

"וידבר משה את הדברים האלה אל כל בני ישראל ויתאבלו העם מאד" (במדבר יד ט)

איתא בתנא דבי אליהו (רבה פכט) ומובא במדרש ילקוט (שלה רמז תשמח): באותה שעה אמר הקב"ה למשה, לך ותרצה את אותן העניים שכבר יצא ליבם מעליהם. אמר משה לפניו, רבונו של עולם, במה ארצה אותם בדברי תורה וכו'. באותה שעה היתה מריבה גדולה בין ישראל לגרים וכו'.

אמר לו הקב"ה למשה, ולא כך אמרתי לך, "וכי יגור אתכם גר וגו' הקהל חקה אחת לכם ולגר הגר וגו'" מכאן אמרו, שלוש מדות יש בגרים, יש גרים כאברהם אבינו ויש גרים שנמשלו כחמור ויש גרים כעכו"ם לכל דבר. וצריך להבין, מה היתה המריבה הקשה עם הגרים, אחר שחזרו המרגלים לרגל את ארץ כנען.

והנה כשנלמד את רבנו האור החיים הקדוש זצוק"ל בתחלת פרשת המרגלים, שלכאורה המרגלים היו צדיקים בתחלת הליכתם לרגל את הארץ. והיאך נהפכו פתאום והוציאו דבתם על הארץ.

ובאר, דכיון שכונת בני ישראל המשלחים היתה לרעה,

אגרת ז'

חז"ל לחלק את הכתוב לשנים ולא רצו לפרש את כל הכתוב לדבר אחד.

והנה צריך לבאר ולומר, הנה בספרי (שלה ט) ולא תתרו אחרי לבבכם וגו' מגיד שהענינים הולכות אחר הלב או אינו אלא הלב הולך אחר הענינים אמרת. וכי לא יש סומא שעושה כל תועבות שבועולם, הא מה תלמוד לומר, ולא תתרו אחרי לבבכם מגיד שהענינים הולכות אחר הלב.

יום שלישי כ"א בסיון התשפ"א

"ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם" (במדבר טו ט)

הנה הלב והענינים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העברות. העין רואה והלב חומד, והגוף עושה את העברות, הרי שמפרש כך הכתוב על ענין זנות.

אבל הגמרא (ברכות יב) דרשה: אחרי לבבכם זו מינות, אחרי עיניכם זה הרהור עברה. ויש להבין, מדוע יצאו

ואפשר לבאר, דבמהות של יצר הרע יש כמה בחינות איך שהיצר הרע בא לאדם.

לפעמים מתחיל היצר הרע מראיות אסורות ולאט לאט מדרדר את האדם, ולפעמים מהלב מחשבות לא טובות. כל פעם היצר הרע בא בצורה שונה ואחרת, ובכח מצות ציצית האדם גובר על יצרו הרע ומכניע אותו.

ע"ה יאשיהו יוסף.

והנה זה סותר את הגמרא (סוטה ה) גמירי דאין יצר הרע שולט אלא כמה שעניו רואות, דמבאר מזה שהעין קודם ללב. והנה זה מחלקת וחלוק אם הלב הולך אחרי העינים או העינים הולכות אחרי הלב.

ואפשר לבאר ולומר יסוד גדול, הגמרא (ספ"ה נב) שבגעה שמות יש לו ליצר הרע. ועוד אומרת הגמרא (ברכות סא) יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב.

אגרת ח'

ולכן הקב"ה ראה את הסכנות הטמונות בשליחת המרגלים, וידע ככל שיצוו את המרגלים בצווים על ארץ ישראל, יצרם וגבר יותר. לכן להפחית ולהמעיט את היצר הרע, הקב"ה לא צוה כלום על המרגלים, וכך להוריד את הנסיון שכך או כך היה קשה.

והנה כל אדם, בזמן חנוך הבנים או בכל ענין צריך לדעת, שכשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שלא נשמע ויש דברים שמוטב לא לדבר ולא לומר מאומה.

ע"ה יאשיהו יוסף.

יום רביעי כ"ב בסיון התשפ"א

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען" (במדבר י"ג ב) ורש"י פרש, שלח לך - לדעתך. אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח.

והנה קשה, אם הקב"ה לא שלח את המרגלים, מדוע באמת משה רבנו שלח את המרגלים עם כל הסכונים הכרוכים בשליחות המרגלים.

והנה צריכים לדעת יסוד גדול בעבודת השם. כל אדם שמצוה ועושה, היצר הרע שלו גדול וקשה לא לקים את המצוה. אבל כאשר אין צווי, היצר הרע פוחת ויורד, משום שהאדם לא מצוה והיצר הרע פוחת.

אגרת ט'

רשעים או אנשים רעים, גם אם הוא יודע שהם פסולים והם אנשים שנגד עצת השם, בכל אופן כל קשר אתם ברגע אחד יכול לגרר את האדם להרס ונפילה עצומה. ולכן כלב כל מה שיודע על המרגלים וחשב עליהם והבין את מעשיהם, בכל אופן היה חייב ללכת להתפלל להנצל מעצת הרשעים. כי כאשר האדם נמצא בחבורת רשעים, בסוף מתדרדר ונהיה כמוהם.

ובכל יום שעובר והחיים נהיים יותר ברורים ומבינים להיכן אנשים שספרו על הישר והמוסריות וההגינות שלהם מגיעה, מבינים עד כמה אין מעצור לרדיפה אחר הממון. וכאשר אדם מתחיל לפל בתהום עם הרשעים, אחד משלים לשני את מה שקשה לאדם לעבר בנפש, וכך כלם בונים את הפאזל להצדיק ולהתיר את השרץ. אבל ככל שעובר ויעבור הזמן, החרבן וההרס יהיו קשים ומרים ומקוים באותם אנשים אכל, לקה ושלם.

ולכן כלב הבין שחייב לסכן חיים וללכת להתפלל. ואם לא, הוא יכול ח"ו ברגע אחד לפל ממעלה עצומה לשפל קשה וחמור.

ע"ה יאשיהו יוסף.

יום רביעי כ"ב בסיון התשפ"א

"ויעלו בנגב ויבא עד חברון ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק" (במדבר י"ג כב) ורש"י פרש, ויבא עד חברון, כלב לבדו הלך שם ונשתטח על קברי האבות, שלא יהא ניסת לחברו להיות בעצתם.

והנה בזהר הקדוש (שלח קנח) מבאר, שכלב הכניס עצמו בסכנה בלכתו להתפלל על קברי אבות. דהא כתיב, ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק אלא מאן דאיהו בדחקא, לא אסתכל מידי. וכמו כן כלב, כיון שהיה בדחק שנתירא שמא יהא נתפס בעצת המרגלים, על כן לא הסתכל בשום דבר ומסר נפשו להתפלל על קברי אבות להנצל מעצתם.

והנה קשה, הרי כלב ידע שהמרגלים הולכים בדרך רעה ועצתם עצה נגד הקב"ה, ועצם הידיעה היתה זהירות גדולה עבורו לא להתחבר אתם ולא להיות חלק מהם. אם כן, מדוע צריך לסכן את חיו ללכת לקברי האבות, הרי ידע עוד כמה ימים יגמר כל הקשר והחבור עם המרגלים ויחזור למדבר, לרבו למשה רבנו וכל הנסיון הזה יחלף ויעבור.

אלא פה למד אותנו כלב למוד לדורות, אדם שנמצא עם